

Abstrakt

Předložená disertační práce se zabývá pozdním dílem Paula Feyerabenda se zaměřením na jeho epistemologické a ontologické pozice. Práce rozebírá Feyerabendovu pozdní pluralistickou filosofii a jeho pohled na historicitu poznání na příkladech interpretace přechodu z archaického pre-rationálního epistemologického rámce k řeckému a západnímu racionalismu.

První část poskytuje přehled vývoje Feyerabendovy filosofie a průběhu jeho neustále se měnících filosofických pozic a dále nabízí výčet kritické odezvy filosofické komunity.

Druhá část se zaměřuje na Feyerabendovu interpretaci řeckého archaického myšlení. Feyerabend předkládá pre-rationální epistemologický rámec v pojmu „parataktický agregát“. Feyerabendova představa je založena na výkladu pozdního geometrického figurativního umění a navazuje na lingvistický výzkum Bruno Snella v oblasti homérské psychologie. Feyerabend vyzdvihuje tento původní archaický pohled na svět a vysvětluje nástup racionality ve filosofii a kultuře klasického Řecka jako výsledek komplexního idiosynkratického, socio-historického procesu a ne jako postupný vývoj lidského myšlení. Cílem této části disertační práce je ukázat, jak se Snellova a Feyerabendova interpretace archaického myšlení dále rozvíjí ve Feyerabendově pozdní filosofii.

Třetí část porovnává koncept historicity ve Feyerabendově pozdní filosofii s moderní japonskou filosofií Nishidy Kitarō. Nishida Kitarō, stejně jako Feyerabend, vnímá svět jako společenský a historický kreativní proces. Lidské poznávání a vědění má v takovém světě stejné rysy. Cílem této části je objevovat nápadné paralely v Nishidově a Feyerabendově ontologii a epistemologii a v jejich postojích týkajících se filosofie vědy. Jejich základní předpoklad, že náš svět a naše poznání je historický a kreativní proces, tvoří u obou myslitelů filosofickou pozici týkající se zejména teze nesouměřitelnosti a kulturního, epistemologického a ontologického pluralismu.